

Leren praten gaat niet helemaal vanzelf

Praten gaat niet vanzelf

Kinderen gaan praten, omdat er vanaf de geboorte in hun omgeving gepraat wordt en met hen gesproken wordt. Het eerste huilen en de eerste keuvelgeluidjes van het kind komen vanzelf. Daarna worden de reacties van de omgeving erg belangrijk voor de verdere ontwikkeling van het spreken. Kinderen gaan steeds meer geluidjes en daarna woorden produceren, omdat de ouders tegen hen lachen of terugpraten als ze brabbelen of woordjes gebruiken. Ook uw kind gaat steeds meer geluiden die het hoort, nadoen. En vanuit dit nadoen ontwikkelt zich tenslotte het praten. Bij sommige kinderen komt dit praten wat moeilijk op gang. Leren praten is net als leren lopen; het ene kind leert het sneller dan het andere en het gaat met vallen en opstaan. Voor kinderen bij wie het praten langzaam op gang komt is wat extra aandacht nodig. Hoe geeft u die extra aandacht? Misschien kan dit boekje u daarbij behulpzaam zijn.

Hoe praat u zelf

De manier waarop u zelf praat is voor het leren praten van uw kind belangrijk.

Niet te snel

Praat rustig. Uw kind moet u kunnen volgen.

Korte, eenvoudige zinnen

Bijv.: "Ik ga weg."
"Ik ga boodschappen doen."
"Ga je mee?"

Korte zinnen onthoudt uw kind gemakkelijker dan lange zinnen.

Geen kindertaal

Uw kind zal misschien op een gegeven moment zeggen: "Itte ga boemeties pukke". U kunt dan beter niet praten van "boemeties pukke" maar bijvoorbeeld zeggen: "O ja, ga jij bloemen plukken?" U dwingt het kind dus niet tot het beter uitspreken van de zin, maar laat het toch horen hoe het wel moet. Het goede voorbeeld is belangrijk!

Zorg voor spreesituaties

Probeer met het kind in situaties te komen waarin u samen kunt praten.

Praat over wat uw kind doet

Bijv.: "Wat een mooie pop heb je daar."
"Wat doet de pop?"
"Krijg ik ook een kusje van de pop?"

Praat over wat u zelf doet

Praat met uw kind, wanneer u de tafel dekt: "Kijk, hier is een lepel voor papa; hier is een lepel voor mama en dit is jouw lepel."

Praat met uw kind wanneer het in bad gaat: "Hier is je washand, hier is je zeep, nu was ik je voet, nu was ik je andere voet, je hebt 2 voeten, 1, 2, nu was ik je buik, je nek, je rug."

Benoem verschillende kledingstukken: "Dit is jouw jas, waar is mijn jas nou?"

Doe dit iedere keer weer.

Praat over wat u samen ziet

Praat met uw kind over wat u samen ziet als u in de bus zit of als u op straat of in het bos wandelt.

Maak uw kind attent op dingen:

"Kijk, een bloem."

"Sst, hoor je de vogel?"

De dingen waarvoor uw kind stil blijft staan kunt u onder woorden brengen. Ook als u samen met uw kind boodschappen doet kunt u veel vertellen en vragen.

Het gesprek met uw kind

Uw kind heeft een eigen manier van vertellen. Deze manier is anders dan onze volwassen manier van praten. Stapje voor stapje zoekt het kind aarzelend zijn weg in onze taal.

Praten begint met het maken van klanken, pas later komen woordjes en nog later zinnestelsels.

Praten begint met pogingen tot praten.

Het is belangrijk dat u met uw kind 'in gesprek' komt. Ook als uw kind nog geen woordjes zegt kunt u met uw kind praten. Hieronder volgen enkele voorbeelden.

Klanken

Als uw kind alleen nog maar klanken maakt:

Uw kind zegt "pa"; u reageert dan: "Ja, dat is een paard."

Uw kind zegt "nènè"; u kunt dan zeggen: "Ja, dat is lekkere melk, hè?"

Uw kind zegt "éé"; u kunt dan zeggen: "Ja, dat is jouw thee."

Woordjes

Als uw kind in losse woordjes spreekt: uw kind zegt: "Papa auto"; u geeft dan als antwoord: "Ja, papa gaat weg met de auto." Uw kind kan er dan op ingaan door te herhalen: "Ja, papa gaat weg." Op deze wijze werkt u mee aan de opbouw van de zinnen.

Zinnestelsels

Als uw kind al in korte zinnestelsels spreekt maar nog kleine woordjes weglaat als: van, de, en, in, enz., keur ook dan de zinnen niet af maar herhaal de zin nog eens in een goede vorm. Wanneer uw kind zegt: "Stoel omvalt"; kan uw reactie zijn: "Ja, de stoel is omgevallen."

Gebaren

Soms is het goed om niet te snel genoeg te nemen met gebaren, bijvoorbeeld wijzen en ja knikken of nee schudden. Dit kan een kind remmen in de pogingen tot praten. Kinderen leren praten omdat ze merken, dat ze door te spreken iets gedaan kunnen krijgen.

Aan kinderen die spreken moeilijk vinden, kan het steun geven als gebaren worden begrepen. U kunt dan de gebaren met woorden vertalen. Wanneer uw kind bijvoorbeeld 'drinken' gebaart, kan uw reactie zijn: "Wil je drinken?"

Plaag uw kind niet

Lach uw kind niet uit om woorden, die het nog niet goed zegt, of om de zinnen die het nog niet

goed uitspreekt. Let op wat het kind zegt.

Neem de tijd

Luister naar uw kind als het met u praten wil. Luister ècht en stel vragen over wat het vertelt, zoals u in ieder gesprek doet.

Dwing uw kind niet

Dwing uw kind niet te vertellen over school of over wat het heeft meegemaakt, maar vraag het in de vorm van: "Ik denk dat jij vandaag met de blokken hebt gespeeld." Uw kind heeft dan de gelegenheid een heel verhaal te vertellen, maar het kan ook kiezen alleen met ja of nee te antwoorden of slechts te knikken. Vertellen over gebeurtenissen die al voorbij zijn, is erg moeilijk voor kinderen. Zij praten eerder over dingen, die zij op dat moment aan het doen zijn.

Dwing uw kind niet tot praten als het dat niet wil.

Laat uw kind niet nazeggen

Praten moet prettig zijn. Met het kind gaan praten, dus luisteren naar het kind en antwoord geven, is een vorm van belonen. Niet letten op hoe, maar op wat het kind zegt.

Verbeteren is eigenlijk een soort straffen. Dwing uw kind niet om woorden en zinnen beter uit te spreken. Nazeggen werkt op den duur altijd averechts, ook al lijkt het soms even resultaat te geven. Uw kind zegt bijvoorbeeld nog "toel" plaats van "stoel". Zeg dan niet dat "toel" fout is, maar praat over de stoel: "Ja, ga maar op de stoel zitten." Uw kind zal na vele keren horen, de goede uitspraak van het woord stoel overnemen. Uit dit voorbeeld blijkt weer, dat u antwoord geeft in een goede zin. In die zin zit het goede woord verpakt. Dit woord mag op deze manier gebracht wel enige nadruk hebben.

Samen spelletjes doen

Een mogelijkheid om te praten is samen spelletjes te doen.

Plaatjes bekijken

U kunt uw kind de plaatjes laten benoemen of de plaatjes laten sorteren. Bijv.: "Wat zie je in de kamer, wat zie je in de keuken?" Laat uw kind een verhaaltje vertellen over een plaatje, help erbij als dat nodig is. U kunt het ook om beurten doen en elkaars verhaal navertellen.

Lotto, domino, memory

U kunt ook voorwerpen combineren en verschillen opmerken. U kunt het voorwerp omschrijven of de naam noemen. U kunt vragen stellen over de plaatjes: "Wat kun je er mee doen? Wie gebruikt het vaak? Zie je het hier in de kamer? Nee? Waar kun je het dan wel zien?"

Moedig uw kind aan: "Kun je er nog meer over vertellen?"

Winkeltje spelen

U kunt een klein winkeltje 'bouwen' in de hoek van de kamer. Geef uw kind wat lege blikjes en doosjes, wat rozijntjes, koffiebonen, enz. om erin te doen.

Poppenhuis, poppenkast

U heeft hier echt geen duur poppenhuis voor nodig. Wel wat meubeltjes en poppetjes. Hiermee gaat uw kind dingen nadoen, die het om zich heen ziet en meemaakt. Uw kind laat de poppen vertellen wat ze beleven. U doet gewoon mee en vult zinnen spelenderwijs aan. Hetzelfde geldt voor de poppenkast. De poppenkast en de poppen kunt u samen zelf maken.

Tekenen, plakken, knippen

Ga met uw kind tekenen met kleurpotloden, viltstiften of verf op grote vellen papier. Praat over de tekening. U kunt ook praten over de plaatjes die u samen uitknipt en opplakt in een schrift.

Boerderijfiguren, auto's

U kunt de dieren van alles laten beleven.

Bijvoorbeeld: het paard gaat naar de koe
de koe eet
het paard heeft geen honger

U kunt met de auto ritjes maken naar het bos, de dierentuin, naar oma en praten over de dingen die u samen onderweg tegenkomt.

Samen lezen en zingen

U kunt uw kind ook voorlezen. Het beste is dit iedere dag te doen, bijvoorbeeld voor het slapen gaan. Het hoeft niet lang te duren.

U kunt ook een liedje zingen als uw kind dat leuk vindt.

Duidelijke plaatjes

U kunt het beste korte verhaaltjes voorlezen waar veel plaatjes bij te zien zijn. Ook rijmpjes en versjes zijn heel geschikt. Het is belangrijk dat er duidelijke plaatjes in het boekje staan. Bovendien moet het verhaaltje eenvoudig zijn.

Aanwijzen

Bij het voorlezen kunt u de plaatjes aanwijzen die erbij passen: bijvoorbeeld de beer aanwijzen als het over een beer gaat.

Steeds hetzelfde

Het is de bedoeling dat u één boekje vaak voorleest. Kinderen kunnen zich hechten aan een boekje. Uw kind kent het boekje dan, weet wat er gaat komen en gaat vanzelf de zinnen afmaken, meepraten of nazeggen.

Niet tegen zijn zin

Laat uw kind bij de plaatjes vertellen, als het dat wil. Vooral niet tegen zijn zin laten vertellen.

Als het kind iets fout zegt, mag u het goed nazeggen. Het kind hoeft het echter niet te herhalen; dan gaat het plezier van het vertellen er gauw af!

U kunt ook zelf bij de plaatjes vertellen en uw kind laten navertellen waar het over ging.

En nog veel meer

Wij hebben in dit boekje een paar mogelijkheden laten zien om uw kind te helpen. Natuurlijk zijn er veel meer mogelijkheden. Laat rustig uw fantasie de vrije loop.

Wanneer u vragen heeft over kinderboeken dan kunt u altijd bij ons terecht. En als u na het lezen van dit boekje nog vragen heeft, dan kunt u ons natuurlijk altijd even bellen en vragen naar de CSK consultant, te bereiken via telefoonnummer (050) 361 70 90.

Aantekeningen

VLM037-1511